

Pospíšil, Ivo

Kvalitní dílo literárněvědné lexikografie

Opera Slavica. 2003, vol. 13, iss. 3, pp. 62-

ISSN 1211-7676

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/117567>

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

že stávající dílo až na malé výjimky přece jen mapuje umělecky rozhodující hodnoty a autory.

Zpracování hesel při nutné stručnosti je pečlivé a obsažné jak v textu, tak v bibliografických údajích. Autoři uvádějí u každého spisovatele slovenské i české překlady, jakož i základní literárněvědné práce slovenských, českých, ruských i světových vědců. Kromě toho slovník obsahuje ještě výběrovou bibliografii antologií, syntetických prací, slovníků a monografií, opět celosvětové proveniencí.

Kolektiv, který vytvořil tento krátký slovník, odvedl poctivou práci, jíž budou jistě hojně využívat nejen studenti, ale i další zájemci o ruskou literaturu.

Miroslav Zahrádka

Kvalitní dílo literárněvědné lexikografie

Pavera, L.; Všeticka, F.: Lexikon literárních pojmů. Nakladatelství Olomouc, Olomouc 2002.

Četl jsem už různé slovníky literárněvědných termínů – velké a úctyhodné i drobné příručky, slovníčky pro elementární potřebu studentů. Toto je však první lexikografická práce tohoto druhu v našem prostředí, která je vědecká, současně koncizní, jako kniha krásně vydaná a současně užitečná a informativně dotažená up to date. Autoři byli dva (čím méně, tím lépe), a tak se lehce dohodli na struktuře hesla: po názvu jde jeho etymologie, smysl (definice), někdy i ukázka a soupis odborné literatury: samozřejmě, že především české (pak slovanské, poté ostatní). Poprvé se také setkávám s preferencí slovanské literární vědy: má to svou logiku a ta netkví v nějakém slavofilství, ale vychází z podobnosti materiálů a z toho, že tyto podobnosti mohou pak přinést v příslušných kompendiích své výsledky. Akribii autorů demonstruje věcný a jmenový rejstřík.

Najdeme tu termíny žánrové, klíčové pojmy z poetiky, ale také z literární kritiky a vědy (jsou tu zastoupeny např. komparatistika a genologie). Vzhledem k tomu, že František Všeticka je odborník na historickou i teoretickou poetiku a znalec kompozice, promítlo se to v dobrém slova smyslu do hesláře, stejně jako Paverovo medievistické školení způsobilo, že slovník je z tohoto hlediska vyrovnaný a nezanedbává pojmy reflektující starší vývojové fáze literatury. Slovník jako celek se vyznačuje vysokou teoretickou úrovní, metodologickou poučeností a hlavně odbornou nepředpojatostí: v sekundární literatuře se tu uvádějí autoři různých názorů a životních osudů – mělo by to být samozřejmě, neboť jediným kritériem by měla být relevantnost práce vzhledem k heslům a její kvalita – ale u nás se to děje spíš výjimečně. Je to podle mě první skutečně seriózní kniha svého druhu, která u nás za posledních dvanáct let vyšla: nehraje si na velkou teorii, ale je povytce teoretická, nepředstírá vševědoucnost, ale je obsahově nasycená jako málokterá, je výkladově jasná, ale nikoli jednoduchá, je odborná a vědecká v pravém smyslu tohoto slova. A učitelé v ní jistě ocení i kvalitní metodiku výkladu – jak jinak, když oba autoři jsou zkušenými vysokoškolskými učiteli. Sešly se dvě od sebe dosti vzdálené generace badatelů, které našly společný jazyk a dosáhly vynikajícího výsledku. Přejme jej jak české literární vědě, tak českým studentům filologie.

Ivo Pospíšil